

Asia: VN/18839/2024

Luonnos ympäristöministeriön asetukseksi rakennuksen energiatehokkuuden parantamisesta päästöttömäksi rakennukseksi korjaus- ja muutostöissä

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Energiatehokas Eristeteollisuus ry kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto luonnoksesta ympäristöministeriön asetukseksi rakennuksen energiatehokkuuden parantamisesta päästöttömäksi rakennukseksi korjaus- ja muutostöissä.

Energiatehokas Eristeteollisuus ry pitää kannatettavana kaikkia energiatehokkuuden parantamiseen tähtääviä toimia. Nyt lausuttavana olevassa asetuksessa keskeisin vaatimuksiin liittyvä asia on päästöttömän rakennuksen sisällön määrittäminen, joka on hyvin tarpeellinen ja on siksi Energiatehokas Eristeteollisuus ry:n mielestä kannatettava säännös.

Nyt lausunnolla oleva asetusta on valmisteluryhmä A:n piiriin kuuluvaa lainsäädäntöä. Ryhmä perustettiin kesällä 2024 ja työ aloitettiin elokuussa 2024. Rakennustuoteteollisuus RTT:n alla toimivan Energiatehokas Eristeteollisuus ry:n ja monen muun pettymykseksi valmisteluryhmää on hyödynnetty vain nimellisesti. Ryhmä kokoontui yhden kerran 7.11.2024. Kokousta ennen ei jaettu materiaalia etukäteen ja kokouksessa esitettyä materiaalia ei saanut jakaa ryhmän jäsenten toimesta. Kommentteja otettiin sähköpostitse vastaan viikon ajan kokouksen jälkeen ja yhteydenpito ministeriön toimesta loppui tähän, kunnes kiirastorstaina 17.4. pidetyssä kansallisen seurantaryhmän kokouksessa avattiin 28.4. lausunnolle tulevien asetusten sisältöä. Tuolloinkaan mitään materiaalia ei jaettu etukäteen eikä asetusunnonksista myöskään jälkikäteen.

Olisimme toivoneet, että nyt lausunnolla olevia asetuksia olisi käsitelty valmisteluryhmä A:n kokouksissa, mutta näitä ei järjestetty tuota yhtä kokousta lukuun ottamatta lainkaan. Tämän takia meiltä ja varmasti myös monelta muulta taholta tulee paljon kriittistä lausuttavaa, koska osa ehdotettavista muutoksista vaikuttaa erikoisilta eivätkä välttämättä liity lainkaan direktiivin aiheuttamiin muutostarpeisiin. Ymmärrämme, että asetusten uusimisella on kiire ja tekeviä työkäsiä

on vähän, mutta nyt käytetty toimintatapa vain pahentaa tilannetta, koska mennyttä vuotta ei hyödynnetty asetustekstin selkeyttämiseksi ja alan toimijoiden hyväksynnän hakemiseksi. Kaikki annetut lausunnot on käsiteltävä asianmukaisesti, kiire ei voi olla tekosyy jättää lausuntokierrosten lausuntoja käsittelemättä.

Direktiivin implementoinnille on alle vuosi aikaa jäljellä. Toivomme, että tämä aika käytetään tehokkaasti hyödyntäen alan asiantuntemusta. Kun sisältö käsitellään useasta näkökulmasta jo valmisteluvaiheessa, päästään itse lausuntokierroksella helpommalla, kun asetusten sisältö ymmärretään paremmin.

Rakennusten energiatehokkuus on keskeinen tekijä ilmastonmuutoksen torjunnassa ja energian kulutuksen vähentämisessä. Uudelleen laaditulla rakennusten energiatehokkuusdirektiivillä, joka astui voimaan 29.5.2024, pyritään vastaamaan näihin haasteisiin. Direktiivin tavoitteena on vähentää rakennetun ympäristön päästöjä ja energiankulutusta, ja se tuo mukanaan uusia vaatimuksia rakennusten energiatehokkuudelle.

Uutena terminä käyttöön otettavalta päästöttömältä rakennukselta edellytetään vähintään kymmenen prosenttia pienempää energiantarvetta kuin nykyisellä uudella lähes nollaenergia rakennuksella on. Asetusluonnoksessa esitetty 10 % parannusehdotus on Energiatehokas Eristeteollisuus ry:n mielestä liian pieni. Ehdotetuilla toimenpiteillä energiankulutusta ei saada riittävästä laskemaan, vaikka on yleisesti tunnistettu, että isoin potentiaali on nimenomaan olemassa olevassa rakennuskannassa. Rakennuskanta on hyvin eri ikäistä, mutta suurin massa, jota parhaillaan korjataan, on rakennettu vuosina 1970-1980. Näiden rakennusten energiatehokkuuden tiedetään olevan heikko. Potentiaali on siis suuri ja nyt tehtävien toimenpiteiden merkityksellä on pitkällä aikavälillä iso rooli.

Energiatehokas Eristeteollisuus on myös eri mieltä siitä, että energiatehokkuusvaatimuksia olisi kiristetty systemaattisesti vuosikymmenien ajan. Nykyinen asetusta on vuodelta 2013 ja sen jälkeen energiatehokkuusvaatimuksia ei ole tiukennettu, vaikka potentiaali on ollut kaikkien tiedossa. Lisäksi tälle sektorille myönnetty energiatehokkuustoimiin kohdistuneet tuet ovat valuneet sellaisiin toimiin, jotka olisivat toteutuneet markkinaehtoisestikin.

Rakenteellista energiatehokkuutta ei ole määräystasolla parannettu, vaikka se on lähtökohtaisesti koko energiatehokkuuden perusta. Energiatehokas Eristeteollisuus vaatii, että rakenteellisen energiatehokkuuden parantaminen huomioitaisi vieläkin paremmin päästöttömän rakennuksen vaatimuksia määriteltäessä. Päästöttömästä rakennuksesta määriteltäessä tulisi ottaa huomioon myös laajempi tarkastelunäkökulma. Jatkossa Suomen tulee varautua mahdollisiin häiriötilanteisiin, johtuivat ne sitten sähkön riittävyydestä tai muusta sähköverkkoa häiritsevistä tekijöistä. Tähän rakennusvaippa ja sen hyvä lämmöneristys on ainoa oikea varautumiskeino. Energiatehokkuuden ns. ”taloyhtiöiden kotivaran” lisäksi on huomioitava se, että rakenteellinen energiatehokkuus on tehopiikkejä leikkaava keino ja siten mahdollistaa paremmin mm. uusiutuvan energian käytön. Todettakoon samalla, että puhtain kilowattitunti on käyttämättä jätetty kilowattitunti; puhdas energia ei ole puhtain kilowattitunti.

4 § Rakennusosakohtaiset vaatimukset

Esityksen 4 § pykälässä on määritelty rakennusosakohtaiset vaatimukset rakennuksen eri vaipan osille.

Asetuksen voimassa olevassa versiossa U-arvoja leikkaava kerroin on 0,50. Ehdotetussa asetusluonnoksessa 10 % parannus energiatehokkuuteen on tehty muuttamalla kerrointa. Uusi kerroin olisi ehdotuksessa 0,45. Energiatehokas Eristeteollisuus ry vaatii, että parannuksen tulee olla kunniahimoisempi ja ehdottaa uudeksi kertoimeksi 0,40. Ehdotettu kerroin olisi tällöin linjassaan Energiatehokas Eristeteollisuuden ehdotukseen uuden päästöttömän rakennuksen asetusluonnoksen lämpöhäviöön liittyvän pykäläehdotuksen kanssa. On myös tärkeää, että lähes nollaenergiarakennukset ja päästöttömät rakennukset eroavat toisistaan energiatehokkuuden osalta. Nyt ehdotettu 10 % parannus ei ole riittävän selkeä ero.

6 § Tuuletus, routiminen ja eristykset

Energiatehokas Eristeteollisuus ry pitää ehdotettuja lisätekstejä kannatettavina, vaikkakin teksti jättää tulkinnanvaraa. Mikä on yläpohjan osalta riittävä tuulettuminen? Routaeristykseen riittävyys? Ryömintätilaisen alapohjan tuuletuksen riittävyys?

Lopuksi

Energiatehokas Eristeteollisuus ry toivoo lausuntokierroksen jälkeistä jatkovalmistelua tehtäväksi hyvässä yhteistyössä sidosryhmien kanssa.

Peter Lind

Toiminnanjohtaja

Energiatehokas Eristeteollisuus ry

040 356 5995

peter.lind@rt.fi

Lind Peter
Energiatehokas Eristeteollisuus ry